

Романчук К.В., д.е.н.

Рабошук А.О., студ.

Житомирський державний технологічний університет

РОЗВИТОК МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В ПОЛЬЩІ

Функціонування економіки будь-якої країни залежить в першу чергу від функціонування бізнесу. Але найголовнішу роль у бізнесі грає мале та середнє підприємництво. Саме цей сектор забезпечує країні конкурентоспроможність на світовому ринку в час глобалізації та інтеграції.

Як відомо, розвиток малого та середнього підприємництва є необхідною умовою переходу економіки на ринкові засади господарювання, ефективної реструктуризації виробництва та підприємств, розв'язання проблем зайнятості, зростання рівня життя населення. Без розвитку малого підприємництва неможливе формування середнього класу, тобто створення надійного фундаменту демократичного суспільства. Малий бізнес має найнижчі інвестиційні потреби, характеризується найшвидшим обігом капіталу. Світовий досвід показує, що він забезпечує у два-три рази більшу ефективність виробничих капіталовкладень і за обсягом коштів, і за терміном віддачі [5].

Польща є країною, яка ілюструє не тільки можливість для колишніх держав-членів СРСР наблизитися до розвинених країн світу, але й здатність розвиватися і удосконалюватися. І важливим рушієм такого розвитку є малий та середній бізнес (МСБ).

Спільна риса економіки країн Європейського Союзу – це безперечно наявність великої кількості малих і середніх підприємств, що становить майже 99 % підприємств, зареєстрованих в ЄС. У цьому секторі працює майже 2/3 зайнятих і приблизно половина валового внутрішнього продукту країн Європи виробляється даними підприємствами. Вхід Польщі в ЄС сприяв пристосуванню сектору малого та середнього бізнесу до функціонування в нових умовах [1].

Сучасна Польща є зразком для інших постсоціалістичних країн, зокрема, і в частині розвитку малого та середнього підприємництва. Зареєстрованими у Польщі є близько 3,8 млн. підприємств, з яких більше 99% складають малі та середні підприємства, що продукують понад 70% ВВП країни. Великі ж фірми складають лише 0,14% від всіх зареєстрованих [4]. Наприклад, найпоширенішими видами діяльності серед малого бізнесу є різні види торгівлі, різноманітні побутові та інші послуги, будівництво тощо.

Розвиток МСБ в Польщі забезпечується в першу чергу тим, що самі підприємці вкладають кошти в поліпшення своїх фірм. Також існує велика кількість державних програм та програм ЄС.

До найважливіших документів з питань сприяння підприємництву в Польщі належать, зокрема: Вітчизняна програма реформ на 2008 – 2011 рр., Стратегія розвитку країни 2007-2015 рр., Національні стратегічні основи взаємодії в 2013 р., Напрями зростання інноваційності економіки на 2007-2013 рр., Збірник статистичних матеріалів про сприяння розвитку підприємництва [2]. І хоча дані акти допомагають у

роботі з МСБ, але окремого документа щодо політики підприємництва в Польщі немає.

Політика розвитку підприємництва, і МСБ зокрема, в Польщі здійснюється в таких напрямках як: спрощення реєстрації; зменшення адміністративного навантаження; відкриття доступу для фінансування бізнесу; свобода здійснення своєї діяльності на ринку; забезпечення підтримки підприємців за допомогою різноманітних фондів та республіканських програм; розвиток інноваційності бізнесу; розвиток систем підготовки кадрів тощо.

Варто зазначити, що хоча держава сприяє розвитку МСБ, валика їх частка показує низький рівень інноваційності. Також є ще ряд недоліків, які ускладнюють діяльність малого та середнього підприємництва, такі як: відсутність або мала частка досвіду здійснення підприємницької діяльності; адміністративні перешкоди та бюрократія, попри те, що держава намагається зняти адміністративне навантаження та спростити такі процедури; обтяжливість кредитів та їх відсоткових ставок; досить значні податки, особливо в частині ПДВ, акцизів та податку на прибуток; проблема залучення висококваліфікованих кадрів, через наявну велику еміграцію та недостатній рівень освіченості тих, хто не виїхав закордон тощо.

На недоліки регулювання сектору МСБ також вказують польські науковці Станіслав Кашевіч та Лех Курклінські, які зазначають, що власники і менеджери з сектору малого і середнього бізнесу, а також їх представники (клуби, асоціації, торгові організації, консалтингові компанії) представляють негативні думки про систему регулювання і нагляду їх діяльність. Їхні аргументи включають нестабільність закону, проблеми з адекватністю конкурентних умов (наприклад, відсутність поваги до принципу пропорційності), суперечливість і нечіткість регулювання, різні інтерпретації, фіктивний діалог в процесі консультацій [3].

Не зважаючи на наявність недоліків, Польща продовжує свою політику розвитку сектору МСБ та його удосконалення. Її інтеграція з Європейським Союзом допомогла країні з постсоціалістичної перетворитися у вагомий член європейського суспільства. А програми підтримки та фінансування ЄС сприяють розвитку малого та середнього підприємництва.

Список використаних джерел:

1. Agnieszka Bretyn. Czynniki i bariery rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w warunkach funkcjonowania na rynku Unii Europejskiej. // www.madeinpomorskie.pl/files/51/71/227_bariery_rozwoju_msp_w_warunkach_funkcjonowania_ue.pdf

2. Бей О., Томсон Г. Зарубіжні практики розробки стратегій розвитку малого підприємництва на регіональному рівні / Бей О., Томсон Г. – К.: К.І.С., 2013. – 48 с. [Електронне джерело]. Режим доступу: <http://policy-analysis.org/wp-content/uploads/2014/09/009-Lviv-ME-SED-Report-Best-Strat-UKR.pdf>

3. Kasiewicz S., Kurkliński L. (2014). Problems of regulations for SME in Poland – institutional and cultural context. *Copernican Journal of Finance & Accounting*, 3(2), 67–78 / [Електронне джерело]. Режим доступу: <http://dx.doi.org/10.12775/CJFA.2014.018>

4. Розвиток малого і середнього бізнесу – вишеградський досвід для урядових представників української економіки та підприємців. Електронне резюме конференції за участі Вишеградської Четвірки та України м. Вінниця, 12 квітня 2016 року / [Електронне джерело]. Режим доступу:

[http://www.vin.gov.ua/web/upravlinnya/web_dumsrr.nsf/8bdf42e871eff545c2256fc7003eb150/3bb7c12a06f7f16bc2257fc7003e959c/\\$FILE/%D0%94%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BA.pdf](http://www.vin.gov.ua/web/upravlinnya/web_dumsrr.nsf/8bdf42e871eff545c2256fc7003eb150/3bb7c12a06f7f16bc2257fc7003e959c/$FILE/%D0%94%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BA.pdf)

5. Україні потрібен революційний прорив у розвитку малого бізнесу. Виступ Президента країни Л.Д.Кучми на Всеукраїнській нараді з питань підприємництва 15 липня 2002 р. // Урядовий кур'єр. – 2002, 17 липня. – С. 20-25.